

Galiciától Erdélyig: a menekültkérdés oktatásügyi vonatkozásai az első világháborús Magyarországon (1914–1917)

Szabó Róbert

ELTE BTK Történettudományi Intézet Történelemtudományi DI, Gazdaság- és Társadalomtörténet Doktori Program

rszabo.elte@gmail.com

Az 1916-os román támadást követően az ország belső, biztonságosabb részeibe igyekvő menekültek helyzetének történeti vizsgálatáról idáig már több elemzés is született. Ezek azonban a kérdéssel inkább általánosságban foglalkoztak, kisebb hangsúlyt helyezve a menekült tanárok és tanulók evakuálásának és letelepítésének menetrendjére, sorsuk bemutatására.

Előadásomban e hiányt kívánom legalábbis részlegesen pótolni, elsősorban a jelenlegi kutatásom során feltárt levéltári forrásanyagra támaszkodva. Az *Erdélyi menekült tanulók ügyei* című iratanyag ugyanis bepillantást ad az 1916 őszi-téli, illetve 1917 tavaszi helyzet értékelésébe az oktatásügy szempontjából. Előadásomban a forrásanyag feldolgozása alapján saját kutatási eredményeimet tervezem prezentálni, kiegészítve azt a releváns szakirodalom megállapításaival. Eközben olyan kérdésekre keresem a választ, hogy hogyan történt a menekült tanulók evakuálása és letelepítése, milyen ellátásban és segélyezésben részesültek az erdélyi menekültek, valamint, hogy milyen szempontokat tartott előtérben az állam a menekült diákok hazatelepítése során.

Ugyanakkor, előadásom második részében az erdélyi menekültkérdés oktatásügyi vonatkozásait az 1914–1915. évi helyzettel kívánom összehasonlítani, amikor az orosz haderő előrenyomulása következtében került sor evakuációra a kelet-magyarországi területeken. E vizsgálat legfontosabb kérdése, hogy miben és milyen különbség tapasztalható a két szituációban, ha a menekültkérdést oktatásügyi szempontból vesszük górcső alá. E vonatkozásban előadásomat a nemzetközi megközelítések eddigi eredményeivel is összekapcsolom.

A kutatás az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-21-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.